

СПОСОБИ РОЗРАХУНКІВ У МЕРЕЖІ ІНТЕРНЕТ

Угрин Л.Є.

Національний університет «Львівська політехніка»

В Україні величезними темпами зростає кількість користувачів Інтернет і, як наслідок, кількість «електронних» покупців. Електронна торгівля і віртуальні магазини зменшують витрати виробника за рахунок заощаджень на утримання звичайних магазинів, розширюють ринки збуту. Так само розширюється можливість покупця - купувати будь-який товар у будь-який час. Але постає питання про підключення Інтернет магазинів до тієї чи іншої платіжної системи [1].

Метою дослідження є аналіз оплати в мережі Інтернет, визначення найбільш ефективного способу розрахунків та оптимальної структури прийняття платежів.

Методи оплати в мережі Інтернет залишаються традиційними: готівка, банківські перекази, чеки, пластикові картки. Але вони не завжди відповідають потребам сучасного покупця. В електронній комерції стоїть питання розробки універсального способу оплати покупок в Інтернет, який би дозволив робити дешеві і безпечні платежі в режимі реального часу [2]. Такими способами є: оплата з рахунку мобільного телефону; оплата за картками передоплати (скретч-картками); оплата електронними грошима.

Оплата з мобільного телефону займає всього 1-2 хвилини, а сам платіж відбувається практично миттєво. Деякі мобільні компанії надають цю послугу безкоштовно, як частина звичайного пакета користувача мобільного телефону. Гроші, які будуть використані власником мобільного телефону для покупки товарів або послуг можуть бути зняті з рахунку власника телефону або зі спеціальної картки, яку потрібно спочатку купити, а потім активувати зі свого телефону. Оплата послуги або товару відбувається за допомогою послілки SMS, що включає в себе номер рахунку власника телефону сума до оплати або кодový номер товару або послуги номер рахунку продавця. У разі якщо розмір платежу перевищує залишок коштів на карті, необхідно активувати нову карту. При цьому невикористані залишки грошових коштів з попередніх карт додаються до номіналу активованої карти.

Скретч-картки є картами передоплати оскільки, купуючи їх, вже робиться передплата сервісу або товару, який потрібно замовити. Назву вони отримали від англійського слова «scratch», що означає дряпати. Наявність особливого захисного шару приховує буквено-цифровий код. Кожна карта передоплати має свій унікальний серійний

номер, який буде використовуватися при оплаті послуг. Карти передоплати випускаються різними фірмами, бувають різного номіналу і різного призначення. Скретч-карта має обмежений термін дії, який може змінюватись в залежності від номінальної вартості карти або інших умов.

Цифрові гроші є основою платіжної системи Інтернет. Вони можуть бути класифіковані за видами організації та їх функціонування, за рівнем безпеки, а також за способом розрахунку. Цифрова готівка це - файли-жетони, які замінюють готівку. Продавці та покупці можуть вільно обмінюватися цими "монетами" по мережі, оплачуючи ними товари і послуги. Для зазначеної мети учасники системи встановлюють у себе на комп'ютерах особливу програму - "електронний гаманець", який забезпечує облік і передачу жетонів, а також перевірку їх достовірності. Цифрові гроші можуть необмежено довго зберігатись в мережі, але також можуть у будь-який час бути обмінені на справжні гроші в організаторів системи або в банках, що задіяні в цій системі.

Платіжні карти є кредитні, дебетові та віртуальні. Кредитна карта - іменний платіжно-розрахунковий документ у вигляді пластикової картки, що видається банком своїм вкладникам для безготівкової оплати ними товарів і послуг у роздрібній торговій мережі, забезпеченій комп'ютерними пристроями, які передають запит на оплату товару в банк. Кредитна картка засвідчує наявність у її власника поточного рахунку в банку. Дебетові картки можуть використовуватися при оплаті товарів і послуг через Інтернет в режимі онлайн так само, як при отриманні готівки в банкоматі: для здійснення платежу клієнт повинен ввести номер картки та PIN-код. Оскільки використання класичної кредитної картки для розрахунків в Інтернет є небезпечним, були розроблені віртуальні картки, які призначені виключно для розрахунків в Інтернет.

Таким чином, аналізуючи різні способи оплати в Internet видно, що всі вони мають право на існування. Для ефективності розрахунків необхідно заздалегідь оцінити користувачів системи і врахувати, що використання певних платіжних систем може звужити або розширити коло потенційних споживачів.

1. Шалева О.І. Електронна комерція/К.: Центр учбової літератури, 2011. - 216 с. 2. Безпека електронних платежів /Інтернет-публікація. - <http://bingo.rbc.ua/plastic/plas1196/osepla.htm>.